

Sidste søndag efter h 3 kg. 2021

Matt. 17,1-9 Forklarelsen på bjerget

Der er epidemi - og der er epifani

Alle ved, hvad en epidemi er. Ikke alle ved hvad en epifani er.

Men ligesom vi er midt i en epidemitid, er vi også midt i en epifanitid.

Eller rettere vi er i dag ved slutningen af den tid i kirkeråret vi kalder epifanitid. En epifani er en åbenbaring, en guddommelig tilsynekomst.

Epifanitiden udgøres af de søndage efter jul, hvor vi har hørt om hvordan Jesus kommer tilsyne, viser sig, åbenbarer sig som Guds søn. Det begynder med at nogle vise mænd fra østen ser, hvem han er.

Så er han som 12 årig i templet, i samtale med lærerne, hvor han viser at det er her, han er hjemme, i templet, "hos min fader", siger han.

Så er han til bryllup i Kana, og han viser hvem han er, ved et helt almindeligt bryllup, hvor de manglede vin til at holde festen i live.

Og så i dag, ja, så bevæger vi os væk fra det helt almindelige, op på en bakketop. Jesus har taget tre disciple med sig derop, Peter, Jakob og Johannes. Og så sker der noget temmelig ualmindeligt. Jesus forvandles for øjnene af de tre, han ansigt lyser som solen og hans tøj bliver helt hvidt. Og ikke nok med det. Frem kommer gode gamle Moses og profeten Elias, de står og taler med Jesus. Peter bliver helt vild, det her er toppen, i mere end en forstand. Tænk sig: Moses er der, den store hellige mand, der først fik de ti bud og dermed guddommelig besked om, hvordan mennesker kan indrette sig med hinanden og med Gud. Og profeten Elias! Peter er så begejstret, at han på stedet tilbyder at bygge tre hytter, så de høje herrer kan slå sig ned et stykke tid. Det hele kulminerer, da de hører Guds egen stemme sige inde fra en lysende sky: »Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham.« Det er kæmpestort. Peter vil så gerne blive. At være så tæt på, at man både kan se, høre og ved selvsyn konstatere. Det er et af de øjeblikke, der gerne må vare ved.

Man kan ikke andet end at have sympati for Peter. At være der og se det hele, se Jesus forvandlet og mere end bare en usædvanlig, men dog almindelig mand. At se al ting forklaret – selvfølgelig er det godt. Tænk hvis man kunne få lov at blive der altid. Tænk hvis man kunne slippe for at skulle ned igen, ned til alt det dagligdags og almindelige, ned til alle spørgsmålene, til tvivl og uro og usikkerhed.

Der er forklaring og der er forklarelse

En forklaring kan gøre os klogere, en forklarelse kan gøre os rigere.

Når sundhedsministeren for 117 gang forsøger at forklare os hvad smittetal og smittetryk er, så er det noget vi skal bruge forstanden til at begribe. Det er tal, og de kan gøre os klogere på det med epidemien.

Man kalder fortællingen, vi hører i dag, for »forklarelsen på bjerget«, og det er ikke fordi der er noget, der bliver forklaret. I hvert fald ikke sådan, at man som læser eller tilhører helt og fuldt forstår, hvordan det går for sig deroppe. Det bliver ikke forklaret, hvem Jesus, Moses eller Elias i grunden er, og vi får ingen forklaring på, hvad det er, de sådan står og snakker om, de tre Guds mænd. Og det bliver heller ikke forklaret, hvordan det hele kunne gå til. Stråleskær, lysende skyer

og hvide klæder, Moses', Elias' og Guds tilstedeværelse der på toppen af et bjerg for øjnene af tre benovede disciple.

Der er ingen forklaring. De tre, der kom med Jesus op på forklarelsens bjerg, gik ikke klogere ned. De gik ned derfra med hovedet fuldt af nye spørgsmål i stedet for svar.

At forklare noget betyder i de fleste tilfælde at gøre det forståeligt. En forklaring kan få os til at nikke og sige "Ah, nu forstår jeg." For vi er lidt klogere.

En forklarelse kan få noget til at fremstå klart, få os til at tabe underkæben og sige, ikke "ah, nu forstår jeg", men "Åh! Nu forstår jeg ingenting mere!" Og vi er – i virkeligheden ikke ret meget klogere, men desto mere begejstrede. Det er en forklarelse, et glimt af noget stort og mærkeligt, der føjer noget nyt og forunderligt til vores liv. En forklarelse gør os ikke klogere, men rigere. Og det er fordi

Der er fysik og der er metafysik

I pandemiens tid, er det fysiske det bestemmende. Det handler om tal og statistikker, og det udmåles alt sammen af videnskaben, epidemiologerne og sundhedsmyndighederne. Vi præsenteres hver dag for en række ret præcise tal: antallet af testede, smittede, døde, indlagte -heraf på intensiv og i respirator- de seneste døgn, sammenholdt med det samlede antal. Vi følger antallet af vaccinerede det seneste døgn, påbegyndte og færdigvaccinerede.

Samtidig producerer Statens Serum Institut tal og kurver med scenarier for, hvordan epidemien kan udvikle sig de kommende uger.

Vi befinder os i fysikkens verden. Tallene henviser til fakta, og i fakta ligger sandheden. Og der er derfor ikke så meget at diskutere.

I pandemiens tid søger vi sandheden i det fysiske. Og overfor det fysiske har den metafysiske sandhed, som forkyndes i kristendommen, ingen vægt. At holde gudstjeneste – 'fysisk' gudstjeneste, som det ironisk nok kaldes – bliver derfor i manges øjne et umoralsk angreb på den herskende sandhed, der bor i smittetalenes og risikoberegningernes fakta.

Det må vi selvfølgelig modsige. Vi må insistere på, at der er andet i verden end tal og statistikker over coronasmittens udbredelse.

Vi skal have metafysikken tilbage, sagde filosofen Søren Gosvig Olesen forleden i et interview, og han citerede i den forbindelse den tyske filosof Immanuel Kant, som mente "at vi som mennesker har et naturligt anlæg for at beskæftige os med metafysik. Han mener, at den menneskelige fornuft ikke kan lade være med at stille sig spørgsmål, som den aldrig nogensinde vil kunne få svar på. Det synes jeg er en enkel og fin definition af det metafysiske behov. Vi kan ikke lade være med at stille os spørgsmål, som for eksempel om verden har en oprindelse i tid og rum, eller om den er evig. Eller om sjælen er udødelig, og om vi er frie eller ufrie væsener. Sådanne spørgsmål stiller alle mennesker sig," siger Søren Gosvig Olesen.

Fortællingen om forklarelsen på bjerget er en utrolig fortælling, men det er også en fortælling, som er solidarisk med netop denne spørgen, denne menneskelige længsel efter at få indsigt i det guddommelige, efter svar og efter overbevisning. En længsel efter at komme i havn, finde sandheden og slippe for at være mere i tvivl.

Peters begejstring ved at befinde sig i det øjeblik af indsigt, sandhed og overbevisning forstår vi derfor så godt. Også hans ønske om, at blive der, strække øjeblikket ud. Men det går ikke.

For livet leves ikke kun på toppen og i de glimt og øjeblikke af forklarelse vi kan være så heldige at have der. Selv sådan en guddommelig peak experience som de tre har der, efterfølges af dage i lavlandet. De slipper ikke, Peter, Johannes og Jakob. De skal ned igen, selvfølgelig, og den evangeliske pointe er, at Jesus går med. Det underfulde øjeblik, hvor de så og oplevede Jesus som guddommelig kan ikke fastholdes eller fastfryses. Men det skal heller ikke glemmes, for det er det syn, den erfaring de skal leve af på den flade jord. De er måske ikke blevet meget klogere på, hvem Jesus så er, men rigere. Og de er slet ikke færdige med at stille spørgsmål.

De færreste af os har set Jesus, men de fleste af os kender til sådanne forklarede øjeblikke, hvor der kastes et lys og et perspektiv ind over tilværelsen. Erfaringen af en sandhed, som hverken kan måles eller faktatjekkes. Men ind imellem gør det godt at få udsyn, at finde det sted, hvorfra der bliver kastet et forklarelsens lys over det liv, vi lever. At se sit liv i evighedens eller guddommelighedens perspektiv.

Forklaring skal der til, men forklaring er ikke nok. Der skal forklarelse til, et guddommeligt perspektiv på vores liv. Der er andet i verden end tal og statistikker og mulige scenarier.

Der er de særligt forklarede øjeblikke, hvor vi er helt oppe på tinderne. Og så er der det daglige liv, som leves hernede på den flade jord, hvor vi udsættes for smitte af mange slags, fordi vi udsættes for hinanden. Gud ske tak for det liv.

Sådan slutter kirkens epifanitiid.

Epidemitiiden slutter også, måtte det blive snart. Amen.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, Du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, Højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.